

ГЛАС ДРЪНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 33.

НА ПЕТИЊУ, У ПОНЕЂЕЉНИК 18. АВГУСТА (30. КОЛОВОЗА) 1875.

ГОДИНА III. (V.)

„ГЛАС ДРЪНОГОРЦА“ излази један пут недељно. Стаје за ЦРНИ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. н. 6; по год. 3; четврт год. н. 1. 50, и. За СРБИЈУ год. н. 7; по г. н. 3. 50; четврт н. 1. 75. н. За сва друго издање год. н. 7; по год. н. 4; четврт год. н. 2. За остале издање се за ред 3 новчани. Предлата и све наруџбе шаљу се администрацији, а доноси уредништву на Петињу.

ПЕТИЊЕ, 17. Августа.

Уставак босанско-херцеговачки држи се једнако у стању напредовања. Влада турска по-савља је пошто мало војске, а јуче је опет до-шло у Дубровник један батаљон — Мехмед Али паша, без војске, да уставиак угуши. Мехмед паша је и турски Прусе, учесник војака и свержича, т. ј. суров, што је сјајно показао prije три године под Скардом над побуњенијем Арбанасима. По њак то неће никако пројектовати у устави-ку, коакко ни дипломатско посредовање, о којем се за сада још само говори. Нападају турске војске како само појачати уставиак, пошто ће у-ставице приворати, да сву своју онагу прикупе и уреди.

Јаче дјелство и одлучнија вјера у уставику могла би, тако се у општо у новинарству држи, придружити народном скупуштину у Крагујевцу.

Воћ од неколико армена говори се о великој узбуђености духова и ратоборности у Србији. Избори за скупштину несади су већу тјелесквору у духу народном, због чега је и влада Стефановића одступила. Нова влада до овога часа још није састављена, а говори се, да ће кнез Милан или Растави или Грујић поверити, да састави нови кабинет, што би имало значајно — акцију. По вјестима из Србије очекује се и од скупштине, да ће се изјаснити за рат. Земунски „Гласничар“, лист изјабљачи Београду говори, да ку такошња ситуација јаке увјерљиво, да је више немогућно Србији рат извојети. Он јавља и то, да је још 10. о. м. наређено првој и другој класи српске војске, да буде потпуно спремна. Потврдила се ово, изјаснили се скупштина у Крагујевцу за акцију, уставиак босанско-херцеговачки добиће нов, са свијем други облик. Није дакле ни мало чудно, што се са великом занегошћу очекују први гласови са крагујевачке скупштине. У очекивању истијех и ми се данас задржавамо на само констатована доброга напретка босанско-херцеговачког уставица.

Б О С Н А.

По свијема гласовима, које до овога часа имамо, уставиак напредује и шири се. Особито је важно најновија вјест, да је на српској граници у Бијелини букувала буна. То ће још јаче дјелствовати на наротно одушевљењу у Србији за рат и отвораће од те стране пут покојни уставицима.

Слошитавамо овђе последње телеграфске вјести о уставику:

Костајница, 8. о. м. — У боју костајничком уставицима изгубили су двојицу, од Турака погинули 38, а раниени многи. Уставицима запалили тур. Костајницу. Гори на све стране. Започела одлучна борба. Уставицима напредују, побједа њихова.

Стара Градница, 8. о. м. — С одушевљењем устаје кука и мотива. До Врбаса и преко Врбаса све је на погача, кличући: Слобода или смрт. Турци сузбијени на Ливцу. Јабланица и Бистрица. У Матињу 90 пољакана турских опколених данас. Сама часта од Турака од Савиара до Мачкова, од Јабланице до Орахова и горе до Јасенова. Хиљадама бјеже жене и дјеца. Глав их водани, поможите, ако знате, што је кри.

Подоин, 9. о. м. — Јучер пона Тадића коку за рат привезани од Страже до Новог су довели, а свиноћ пред коном извели и убили, главу му одсјекли и на колац натакли. Јучер око 4 сата по подне 400 бандитског дробоћ пут Костајнице, понас опет други турски крајиници дођоше. Самоћ вуцали у Корат на аустријску страну.

Костајница, 10. о. м. — Турци пуцали данас на рибарици и ранили једнога финансијског стражара. Хоће силом, да благо раје врато из Аустрије. Солдати одоше повоћи. Турци продрли преко Баља и Дубица. Крајиници Турци робо и убијати ужасно. Турци запалили рајине куће. У Костајници пароброд трговца хришћанског Кециана, кадија дјелом отету робу међу Турке. Уставицима се држе, али немају вође ни ис-бавце. Браћа покојни жуља.

Сисак, 10. о. м. — По службеним вјестима прешао до сад у Аустрију преко Уне и Саве десет хиљада Хришћана и пет хиљада главастоско. Петрићева објавила закључила дати бесплатну пашу зајстоку и дрва пребјеглици Хришћанима. Јучер био окршај код Лањана дубовскога на мосту, у којем остао до 50 Турака, а уставици 2 вртла и један лако ранен. Уставицима једнуку да немоју праха ни олова.

Загреб, 12. о. м. — Босански уставици шири се. Око Бањана сви, ко је оружије доручио, даћа га се. Уставици утврђени на Мотарци планини одбојају јуначки изаду 2000 Турака. Прек-јуче бијеше окршај на Подградина, Казајовици и Маринци. Успјех непознат. У Бијелини на српској граници букувала буна. Турски војници на аустријску страну потјерани, разоружани су.

На Костајнице пишу „Обзору“ од 7. о. м.: „Из кратких брзојавна познато нам је, да је уставиак букувао дуж цијело аустро-босанско границе. Јачих сукоба још до сада није било, само су се уставици поуказивали у горе, а народ јатомис грне и бјежа омако.

Прекјуче појавило се је прео пушкотине код нас. Уставицима сразило се тик уз Костајницу са Турцима и они узвикоме. Јучер у подне сразило се на врх Костајнице и ту погину један Турчин. Јучер по подне опет сударите се код Дивуша. Ње погинуше три Турчина Народ, како пак рекох, седи се у страници човорима. Прелани код Костајнице, више и није на на кањих 20 мјеста. Метеж је код нас такав, каков човјек једно повислати може. Код Клиња, по сата од Костајнице, цијела је табор прибјеглих. Ма нијесмо кадри никако реда у овом метежу уздржати.

Јуче по подне управо код Дивуше, сат да-леко од Костајнице пуцали су Турци на бјегунице на њихој страни; на што финансијални стражар дигне пушку у вис и стадо им довиквати, да не свију пуцати. По успркос томе стању они пуцати и на само њихо стражаре, нашто они онале на Турке, убију једнога воља (Турци бјашу на коланика) и једнога Турчина рани, а други побјегау. То је било у присуству финансијалнога надзорника г. Жупачића и тајника Молнарјева (који је од прекјучер овђе породи уставица) г. Дурћа.

Дивушани (Аустријанци) дигну се одмах на ноге и хујдоше преко водо да иду оружијем и сјекирама на Турке. Једва их од тога одврати тајник Молнарјеви, а да он случајно ту неби, данас би ратовао Костајница и Дивуша с Турцима. На у свек томе метежу ми немојо ни једнога војника овђе. Уз то су Турци тако безобразни, да сваки час нешто вину од нас. Тако јучер од вишнетора, да слободно врат из Новог наших крајем у Костајницу превезу, јер је Костајница обколена. (На је ли то дозвољено? Свакако доливо, да пак све издате. Ув.)

Јучер су телеграфирала Молнарју, да им наш град (Кастел на Уни) одступи за њихов ђужрук, а новце су већ доносирали у њихој др-жини. Сваки час су у Костајници, на већим дјелом и оружани, што абсолютни не свије бити, а бојати се сваки час, да ће у Костајници удари-ти и потући се с бјегуницима. Овака се оду-звике на њихој страни свако оружје. (Дјелом аустријска равноправност и неутралност. Турци свију по Костајници оружани, а јадној ризи се узимље оружје!!! У.) Са уставицима коћ су парламентарни по узврат и баш у овај час послани опет парламентарне међу уставице.

Уставици су се пренадо дигли и немоју већим дјелом оружје ни довати, на чекају и на вође. Зар у њихој крајини нема више јунака ни бора-ца за крст и слободу? Помаљкоме оружја, доба-не и воља тако је осјетљиво, да се описати неда. По уставицима не клоне духова, него су немоли као на пару, а од нас поуздано чекају и на вође и оружја. Сад сам баш дошао из њихова стана и знаво ту оскудицу оружја и воља. Турци су ме-ђутим у великом страху, јер ни одкуда немоју повоћи. Оно мало новчана, што је било, однови их задњи пут бихаћки пали. Моралоше му дати 450 дуката. Турци су сами врло незадовољни и кивни на којикана и пашу, па би се одмах продали њихој власти, али Власина воле да никако неће. Очекивати је дакле жестока побоја, ако не ма-лакши у тој неметности обје стране. — Пешан што ће Бисерал-команда учинити ради поврје-ђења неутралитета; да ли ће Пољске аустријско узети у заштиту. Јер поће ли тако даље, могло би бити крви на обје стране.

Х Е Р Ц Е Г О В И Н А.

Пот Требињем био је 14. о. м. жестока бој, који се несрећно заштитио, те с тога уставицима није било више него 150, а Турака 1500. Бој је трајао од 8 сати у јутру до 4 сата по подне. Бој је преврнут са великим губитком турским, а од уставицима погинуше тројица. У томе боју војска се одишлово Словен Хулајер. С уставицима војском управљао је Љубебратаћ.

— 15. о. м. узели су уставицима Суворину, и разили на њој народну заставу. Из Новог наш телеграфирало тога дана: „Данас прошло вапором испод Суворине Мехмед Али паша, нови запо-вједник турске војске и чуо пуцњаву и весеље уставицима“.

— Исти дан узели су уставицима око Пљеваља три тврђаве. С објема узели су уставицима до сада свега 48 тврђава у Херцеговини.

— По вјестима које смо 13. о. м. добили уставицима се свијом ширило и расплетно слуда преко Таре. Последња вјестра дана било је пуно бојева, сви у корист уставицима. Ако добијемо о војединијема извјештаја, саопштићемо други пут.

— Стране новине довоше о ствари херцего-вачкој овај телеграм:

Званично јавља се из Цариграда, да су преставници свијех великих сила учинили кол-лективан корак код порте, и свијетовали истој, да извине у Херцеговину једног коњесера са пулноом власти, који ће имати да испита жалбе уставицима. У исто вријеме преставници јавили су порти, да су дотични њихови конеуши пријавили упуштена, да свакијем сретством даду свизити у-ставицима нека у никаквом случају не рачунају на покојни интересију сила. Велики везир одговорио је преставницима великих сила, да је он био већ одлучио изаслати једног коњесера, а за тај војско одређени је Сервер паша, министар јавних грађевина. За то захваљује пријатељског издавач сила, које нека неће пољакме квалитера на-

кове интервенције, и у уверењу да влада султано-ва жели да покаже, koliko дије важности савје-тима, којима ће радо следовати чувајући опет своје достојанство. Влада ће употребити сва мо-гућа средства, да утиша побуну и то начином, да се што мање крви пролије.

Б У Г А Р С К А.

Последњи број „Знање“, органа бугарске емиграције, који смо јуче добили, доноси на челу листа са крупнијим словима ове редове:

„Дана с стиже нам вјест из Бугарске, да се на словенском балкану по-јавила једна бугарска бунтовничка чета. Имала је већ први сукоб с Турцима, у којем је било неколико Турака мртвих и рањених. Та је чета задала велики страх Турцима. Устајте емигранти, започнете већ крвава свадба и у дому!“

У уводном чланку говори исти лист о Турској и могућности, које могу наступити, па овако завршује:

„Наш опстаник, као народа, сумња је, ако ни не учествује и рату против Турца и ако се непоборноне сами за своју будућност. Наше је спасење једино у томе, да дигнемо руке сами и кад заближе похвучитељска својина, сами да потражимо оно, што нам припада, и на што имамо и историско и јурдичко и етнографско право.“

Сад је најзгодније вријеме, да по-могнемо и себи и својој браће Херцеговцима.

Сада је вријеме да покажемо да смо и ми достојни слободе!

Сада је вријеме да запаљемо балканске полуострв с краја на крај!

Похитајте господо, јер народ не може више да чека!“

Радујемо се овајем гласовима из посестраме Бугарске, а имамо узрока очекивати сваки дан глас, да се већ подигао сав народ бугарски на оружје за слободу своју.

ДОГАЂАЈИ У СВИЈЕТУ.

Устанак у Херцеговини, којем се придружио устанак у Босни, и који је већ покренуо покрет у Старој Србији, а који ће сигурно дјелствовати на Бугарску и на све Хришћанство у Турској, узбудило је већ Јерону толико, да је постао најважнији политички предмет. Новинарство свих народности говори о њему, и то, што нас особито радује, са симпатијом, која се још није једном покрету на истоку показивала није. И сви органи појединих влада не могу, да не буду на страни усташа, само што, вјерни својој дужности, хоће ипак да буду посредници међу ратујућим народом и владом турском, мјесто поборнички потпуно слободе народне. Ту су нам већ многе комбинације изложене, на који начин да се рјешени борба међу Турцима и хришћанским народима. Сад опет читамо у „Нац. Цгг.“ гдје се говори о томе, да гроф Андриши жели дипломатички путем склонити турску владу, да даде Југославенским својим провинцијама њеку аутономију, којом би се између осталог имало поставити и то, да не дођу турске власти у непосредни додир с хришћанским пушчством. На овај начин да би се најдуге могли уклонити главни узроци непрестаних сукоба међу Турцима и хришћанским народима.

Ова је мисао врло глупа, за то не вјерујемо, да је Андришијева. Сукоба међу Хришћанима и Турцима неће само онда бити, кад nebude Турске, т. ј. кад хришћански народи буду потпуно слободни и самостални. Дипломација можда нећ зна, а ако незна знаће, да хришћански народи у Турској, нарочито азр народ, који се сад дигло на оружје, истражи ништа више и ништа мање, него своју слободу. И за то, о томе ће се у-јерити, никако посредовање дипломатичке, неће бити које имати најважног успјеха. Босна и Херцеговина иду: „Слобада или смрт!“ И биће једно од тога двога.

Против румунској трговачкој ком-панији с Аустријом на ново је порта протестовала у Бечу напуштајући, да се та компанија не тиче само трговачких питања, већ да има велико политичко значење за положај запад-них држава.

Код последњих избора у Грчкој, који су овај пут обављени у најбољем реду, изабрани су с веће стране придрженици сједињених опози-ционалних странака, којима су на челу Кукуди-рос, Зајнис и Делаворђе. Ове три странке — њихове веће договорили су се већ прје о заједничком програму — имаће у будућој комори од-лучну већину, а по свој прилици повјерити ће краљ којему од ових вођа зададу, да састави ново министарство. Кукудирос би тада пред-седник министарства. Ево програма сједињене о-позиције: Устај се има вјерно и точно извести, а кукудироски избори као несходни укинути. На-родна обрана има се преусторити на тај начин, да може бити земљи корисна. Чиновничко има се такође законито уредити, а војска преусторити, доклина све име, које су дале више пута повода разним злоупотребама особито при помакну-ћу војничких часника. Финанцијална струка по-рати ће се такође подврћи сходним приједлозима.

У Атини су тежери, да ће сада у Грчкој започети нов политички живот. Министарство Трикуписово уклоњено је последњим саборским изборима сваку бојазан, да би се могло уздржати грчко народно престоље.

Бонапартисте и Паризу дијелили су о-вих дана колијеве у облику срца. На једној се страни баш у средини налази слика царскога принца са надписом „будућност“; над овом је сликом десно Наполеон I, а лијево Наполеон III, над првом је ријеч „слава“, а над другом „бла-гостав“. На другој страни колијеве има слика царице Евгеније с надписом „вјерозакон“. — Две 15. о. м. сакупило се пред црквом св. Ау-густина до 12000 бонапартиста, да изведу на славу Наполеона какону демонстрацију. Сви су имали разно царске ознаке. Жупник код св. Ау-густина није хтео служити масу за Наполеона, што је далеко бонапартисте не мало разједило. По небути дијелили су пред црквом синовите колијеве, а уз то још фотографије царскога принца. Након то је редомсто присиљено, да се разиђу без даље демонстрације.

О П Ш Т А К У Њ А.

Просуо се вино из Маркове чаше, Те нам поручише све бргове наше, И у свако срце што се српско зово Ули нову снагу и надежде нове. То не било вино из Маркове чаше, Већ ружича зора буди земље наше: Устајте, устајте свиња зору свиће. Сви на посто хајдате, свиња посли биће. Та општа је кућа што се сада гради, Највећи, најважни нека на њој ради; Нек не жали нико живота, живота, Да нам кућа наша не буде највања, Већ да у њој могу сви заједно стати Сви, које год роди наша српска мати. Да нам кућа буде велика и здрава, Као што су куће осталих јунака. На своје огњишту Србаи да се греје, А не да се грва испод туђе греје. Устајте, устајте и стари и млади Та општо се кућа свитачки и гради.

Љ. П. Невадовић.

О Г Л А С.

СВИЈЕМА БОЛЕСНИЦИМА

снага и здравље без медицине и трошкова.

REVALESCIERE DU BARY из ЛОНДОНА.

Има већ 28 година како ни једна болест није кадра супрот стати делатнијој овој храни, која без медицине и трошкова лечи све боље у желуцу, живцима, грудима, плућима, утрци, жлездама, слузави кожом, дисењу, бубрезици и белици, као и туберкулози, суншцу, сивцу, кашаљ, затвор, пролив, слабост, шудене, водену болест, грозницу, несвјестност, конгестиве, зујање ушију, блување баш и за вријеме трудноће, су-жорност, припадљеме, репну, костоболу, бједицу. — Извод из 80,000 перипетија од људи, који су се помогли, међу којима перипетија од про-фесора д-ра Вурцера, г. Бенена, редов. професора медицине на харваршкој универзитету, медицинког свјетника др. Ангелстајна, др. Пореланди, др.

Камбела, професора др. Деде, др. Урс, грознице Кестастјуарковине, жарике Брехановине и мно-гих других високих особа, свакоме ће се без-платно послати.

Кратак извод из саједочинства.

Број 61.210. Маркиза Брехановица 7 годи-на ратна је од јетре, не имала сна, дрктала на свима удовима, мршавила и чавила.

Бр. 79.810. Г-ња удова Каловица из Дв-зедорфа, патала је од давнашње главобоље и блувања.

Бр. 75.877. Флорина Кеде, п. кр. чиновник из Будима, ичао је запаљено плућа, несвјестно и терет на грудима.

Бр. 75.910. Г. Гавра Тешнер, њаг више тр-говачке школе у Бечу, боловао је од груди и живота.

Бр. 65.715. Г-њина Молгујева није могла да једе ни да спава и мршавила је.

Више храни Revalschiere него месо и код одраслих и бече уштеда 50 пута више на цијени него ли у другим материјалима и јелима.

У шеханим кутијама: по фунти 1 ф. 50 н., 1 фунт 2 ф. 50 н., 2 фунта 4 ф. 50 н., 3 фу-ната 10 ф., 12 фуната 20 ф., 24 фунта 36 ф. — Шикоти од Revalschiere у кутији по 2 ф. 50 н. и 4 ф. 50 н. — Чоколада од Revalschiere у прош-ку и таблицама за 12 шола 1 ф. 50 н., за 24 шоље 2 ф. 50 н., за 48 шоља 4 ф. 50 н., у прашку за 120 шоља 10 ф., за 288 шоља 20 ф., за 576 шоља 36 ф. — Добити се може код Barry & Comp. у Бечу Wallfischgasse број 8., у Пешти код Joseph v. Tokók; као и по свима парцима код добрих апотекара и дућанима; а бечка кућа шаље уз поштанско упућеницу на сво-стране. Још га продаје у Трсту: Settravallo; у Задру: Andrović; Рајени: Produm.

(1—10)

ЦЕТИЊЕ. 18. Августа. — Јуче у јутру од-путовали су одавде, а данас из Котора прибродом кнегиња Зорка и Малина у Петроград. Наше младе кнегиње томе ће производити своје васпи-тање. П. В. царица руска благовољела је пријати их у Смолни институт под својим високом покровитељ-ством. До Архангелска одржавале је једне свечане: Б. Петровић и сердар Саво Павловић, а у Петрограду пратиће их г-њина Надежда Пацковић, управитеља нашега женскога института. При поласку били су пред двором сви г.г. сенати и велики број грађан-ства. Непопуштано забљезихти један врло ли-јеп момент том приликом. При свакоме краћуљу вржи кнегиња Зорка једномо присутном члану одбора за Херцеговце дар са ријечима: „Пријате, господине, за страдајућу браћу Херцеговце.“ Чужност, којом је ово учинила, свакога је тро-нула.

Ми им желимо сретан пут, сретно борављење и успјех у Петрограду и сретни повратак њихо-вих свијетлим родитељима и народу.

— Од неколико дана баве се овђе дописници разних новина страних воради догађаја у Хер-цеговини, као: „Н. с. Пресе“, „Дажо Цгг.“, „Политико“, „Шваб Новина“ и др.

Телеграми „Гл. Черногора“.

СТАРА ГРАДИШКА, 16. о. м. — Усташа се добро држе. Код Сталара крај Врбаса и код Драчевице био је јучер бој. На оба мјеста стра-даније Турци. Људима, који су из Босне довртали своје жене и дјецу и хтјели опет да се врате одузела је аустријски власт оружје и нова и га сада натраг. Очекује се још увјек повој у свему.

БИОГРАД, 16. о. м. — Састав новог ка-бинета очекује се сваки час.

ЗЕМУН, 16. о. м. — Јучер скупштина у Крагујевцу конститиујрана, данас отворена.

БИОГРАД, 17. о. м. — Халладу усташа под водством новог Жарка ударил на Прибој у Босни, заповида турски хан Рутон и Краповао заузеле. Нова варош околена. Усташа узели сто товара џебане, 60 тогара опреме а 400 коњаника су заробљени. Усташа ишредују.

БИОГРАД, 17. о. м. — Састављена нова влада. Председник министарства: Стојан Милутиновић; министар унутрашњих послова: Јеврем Грујић; министар спољних послова: Ј. Гистић; просвете: Стојан Бошковић; војска: Тихомир Никוליћ; финансије: Љ. Каленић; грађевина: Рашко Аликић; правда: Димитрије Јовановић.

Штампано у државној штампарији.